

Sygn. akt II UK 205/03

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krystyna Bednarczyk (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Maria Tyszel (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Białek

w sprawie z wniosku K.Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w [...]

o rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy spowodowanej skutkami wypadku przy pracy z 22 maja 1986r.,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 stycznia 2004 r.,

kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 17 grudnia 2002 r.,

- 1. oddala kasację,**
- 2. przyznaje pełnomocnikowi wnioskodawcy adwokatowi J. S. od Skarbu Państwa – Kasy Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu – za opracowanie kasacji.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 7 czerwca 2002 r., po rozpoznaniu odwołania K.Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...] z 9 października 2001 r. przyznającej wnioskodawcy dalszą rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od 31 października 2001 r. do 28 lutego 2002 r., zmienił tę decyzję w ten sposób, że przyznał mu stałą rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, spowodowanej skutkami wypadku przy pracy z 22 maja 1986 r.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2002 r., Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...], zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok o tyle, że przyznał wnioskodawcy „rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy spowodowanej skutkami wypadku przy pracy z 22 maja 1986 r. do daty uprawomocnienia się wyroku Sądu Apelacyjnego, a od tej daty rentę szkoleniową”, w pozostałej części oddalił apelację.

Wniesiona w imieniu wnioskodawcy kasacja zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię „art. 13 ust. 1 pkt. 2 oraz art.60 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) i art. 18. ust.3 ustawy z 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych...” a także naruszenie art. 316 k.p.c. Przedstawiając okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji wskazano, że: „1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozstrzygnięcia w podobnych sprawach, a to konieczność rozstrzygnięcia czy stwierdzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego jest tożsame z celowością takiego przekwalifikowania, czy też te pojęcia są przedmiotowo różne, a w związku tym, czy w takiej sytuacji mogą być stosowane i przywołane powyżej przepisy, przy jednoczesnym uwzględnieniu braku możliwości powrotu do sprawności ubezpieczonego sprzed wypadku oraz nieodwracalnym charakterze urazu i postępującym pogarszaniu się stanu zdrowia. 2. rozpoznanie kasacji uzasadnione jest nadto koniecznością ochrony interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości praktyki sądowej, poprzez określenie zakresu stosowania powołanych przepisów”. Wniosek kasacyjny zmierzał do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie apelacji, ewentualnie uchylenia w całości zaskarżonego

orzeczenia i przekazania sprawy do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...], oraz zasądzenia kosztów nie opłaconej pomocy prawnej w postaci sporządzenia kasacji.

Rozpoznając sprawę, zgodnie z art. 393¹¹ § 1 k.p.c. w granicach zaskarżenia Sąd Najwyższy wziął pod uwagę co następuje:

Wobec przytoczenia w kasacji obydwu podstaw wskazanych w art. 393³ pkt. 1 i 2 k.p.c., w pierwszej kolejności ocenie podlega zarzut naruszenia przepisów postępowania, w szczególności naruszenia art. 316 k.p.c. Zasadność tego zarzutu nie poddaje się kontroli kasacyjnej, ponieważ w kasacji nie przedstawiono jego uzasadnienia. „Nieuwzględnienie przy wyrokowaniu opinii biegłego...” - jak to określono w petitum kasacji - nie usprawiedliwia zarzutu naruszenia przepisu określającego tę sytuację procesową, w jakiej sąd wydaje wyrok (§1) oraz, w jakiej rozprawa powinna być otwarta na nowo (§2). Częściowe pominięcie przez Sąd wyników postępowania dowodowego mogłoby ewentualnie stanowić naruszenie innych przepisów, jednakże wobec braku w kasacji stosownych zarzutów, rozpoznanie, w tym zakresie, wykracza poza granice kasacji. Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy od początku orzekania kasacyjnego wyjaśnia, że nie jest jego rolą wyręczenie stron, nie jest też uprawniony do dokonywania konkretyzacji zarzutów i poszukiwania argumentów usprawiedliwiających przytoczone podstawy kasacyjne, to uprawniony do wniesienia tego ściśle prawnego środka zaskarżenia pełnomocnik powinien wykazać, odpowiednim wywodem prawnym ich zasadność.

Wobec nie usprawiedliwienia wskazanej podstawy kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania, przy rozpoznawaniu zasadności zarzutu naruszenia prawa materialnego, zgodnie z art. 393¹¹ § 2 k.p.c, ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia są dla Sądu Najwyższego wiążące. Podstawą tą są ustalenia Sądu Apelacyjnego, że następstwa wypadku, jakiemu wnioskodawca uległ 22 maja 1986 r. spowodowały progresywne zmiany upośledzające jego sprawność ruchową przez co trwale utracił zdolność do pracy ślusarza pod ziemią i przy obsłudze urządzeń ciepłowniczych. Ze względu na ten stan zdrowia przeciwwskazana jest dla niego także inna praca wymagająca chodzenia. Oceniając aktualny stan zdrowia wnioskodawcy Sąd uznał celowość jego przekwalifikowania, skoro - wobec braku innych schorzeń poza skutkami wypadku, przy uwzględnieniu wieku (43 lata) i wykształcenia (średnie - technik

mechanik, ukończony kurs menadżerów biura) - może on odzyskać zdolność do innej pracy, nie wymagającej chodzenia a zgodnej z jego kwalifikacjami. W tym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny prawidłowo oparł swe rozstrzygnięcie na przepisach prawa materialnego wskazanych w uzasadnieniu wyroku.

Wprawdzie kasacja kwestionuje dokonaną przez Sąd ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy, twierdząc, że nie przeprowadził postępowania dowodowego dla ustalenia celowości jego przekwalifikowania, jednakże jej wywód jest w tym zakresie pozbawiony znaczenia prawnego wobec braku w kasacji stosownych zarzutów naruszenia konkretnych przepisów postępowania. Wadliwość w dokonywaniu oceny faktów oraz mankamenty postępowania dowodowego odnoszą się do ustaleń faktycznych i podlegają kontroli kasacyjnej w ramach podstawy z art. 393³ pkt. 2 k.p.c. nie można więc ich wzruszyć w ramach zarzutu błędnej wykładni prawa materialnego.

Ma rację skarżący, że pojęcia „możliwe” i „celowe” nie są tożsame a „przyznanie renty szkoleniowej musi być celowe tj. zamierzone, umyślne, przydatne do osiągnięcia jakiegoś skutku”, natomiast „może” oznacza „dające się przeprowadzić, urzeczywistnić”, jednakże zarzut zaskarżonym wyrokiem powołanych w kasacji przepisów prawa materialnego jest bezzasadny. Wprawdzie Sąd nie stwierdził *expressis verbis*, że przekwalifikowanie wnioskodawcy jest nie tylko możliwe ale i celowe, lecz takie stanowisko wynika z kontekstu uzasadnienia. Nieprawdziwym jest bowiem stwierdzenie kasacji, że Sąd wziął pod uwagę tylko możliwość przekwalifikowania wnioskodawcy pomijając, jego celowość. Uznając, że wnioskodawca rokuje odzyskanie do pracy zarobkowej po przekwalifikowaniu Sąd powołał § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych (Dz. U. Nr 99, poz. 612) stanowiący, że celowość przekwalifikowania zawodowego orzeka się, jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie trwale utraciła zdolność do pracy zarobkowej w dotychczasowym zawodzie i może odzyskać zdolność do pracy po przekwalifikowaniu (ust.1), a przy ocenie jego celowości przepisy § 5 stosuje się odpowiednio (ust. 2). Wśród czynników, jakie bierze łącznie się pod uwagę przy ocenie niezdolności do pracy zarobkowej § 5 pkt. 3 wymienia: posiadane kwalifikacje, wiek, zawód, wykonywane czynności i warunki pracy oraz możliwości

dalszego wykonywania pracy zarobkowej a także możliwość przywrócenia zdolności do pracy przez przekwalifikowanie zawodowe. W świetle tych przesłanek Sąd trafnie uznał, że skoro następstwa wypadku, jakiemu uległ wnioskodawca, aczkolwiek trwale powodujące jego niezdolność do pracy ślusarza pod ziemię i przy obsłudze urządzeń ciepłowniczych, wobec ich ograniczonego zakresu przy braku innych schorzeń, nie pozbawiają go- z uwagi na jego wiek i wykształcenie - możliwości odzyskania zdolności do innej pracy zarobkowej, po przekwalifikowaniu zawodowym. W tych okolicznościach sprawy, przekwalifikowanie wnioskodawcy jest więc też - celowe.

Przedstawione Sądowi Najwyższemu przytoczone wyżej zagadnienie prawne, nie wymaga rozstrzygnięcia. Pełnomocnik wnioskodawcy dokonując wykładni językowej art. 13 ust. 1 pkt. 2 oraz art. 60 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 162, poz. 1118 ze zm.) przeoczył, że zasady orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych zostały określone nie w tych przepisach lecz w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 8 sierpnia 1997 r. powołanym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a z przytoczonego wyżej jego § 6 jednoznacznie wynika iunctim pomiędzy „celowością” i „możliwością” w orzekaniu o potrzebie przekwalifikowania zawodowego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 393¹² k.p.c. oraz § 13 ust. 6 w związku § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z rządu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji wyroku.